

Arjeplog kommuns yttrande över remissen SOU 2020:78 Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd

Ärendenr 2021/, 87.

Motparts diarienummer M2020/02032

Yttrande

Arjeplogs kommun anser att intentionerna och syftet med utredningen är bra då den belyser problematiken med strandskyddet i dess nuvarande utformning. Som strandskyddet är utformat idag, sett ur ett exploateringsperspektiv, gynnas bebyggelse och inte sällan städer där planläggning av mark och vatten har skett mer utbrett innan strandskyddet trädde i kraft. Dessutom försvåras samtidigt ny bebyggelse där strandskyddets syften med enkelhet kan tillgodoses i områden som är orörda.

Arjeplogs kommun upplever att strandskyddet idag är inkonsekvent och i många fall svårmotiverat i allmänhetens ögon vilket till viss del urholkat legitimiteten för strandskyddet.

Arjeplog kommun konstaterar dock att utredningens förslag inte innebär att strandskyddet görs om i grunden vilket var ett av utredningens utpekade direktiv. Utredningen har med andra ord inte förslagit tillräckligt med lagändringar för att underlätta bebyggelse i landsbygdskommuner där det finns mycket oexploaterad strandnära mark.

Arjeplogs kommun anser att förändringen av strandskyddet bör förankras mer i det kommunala självstyret och att kommunen i och med det kommunala planmonopolet borde vara den aktör som har mest att säga till om när det kommer till att bedöma mark och vattens lämplighet för exploatering.

Utredningen är dock ett, om än litet, steg i rätt riktning. Men för en riktning som är mer önskvärd föreslår kommunen ett antal justeringar i utredningens förslag.

Utredningens förslag MB 7 kap. 13 §. är:

Strandskydd gäller vid havet och vid insjöar som är större än en hektar och vattendrag som är bredare än två meter. Strandskydd gäller inte vid anlagda vatten som har tillkommit efter 1975. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur insjöars storlek och vattendrags bredd ska bestämmas.

Kommentar:

Arjeplogs kommun välkomnar alla lättnader i strandskyddet som påverkar landsbygden positivt men är också av uppfattningen att det sannolikt finns värden för djur- och växtlivet i mindre sjöar och vattendrag som behöver

skyddas samt har betydelse för friluftslivet varpå ett generellt upphävande av strandskyddet i dessa områden kan vara negativt. Kommunen föreslår istället att strandskyddet bör gälla 30 meter ifrån dessa mindre sjöar och vattendrag, då utredningen (s.183) tar upp att det finns studier som visar att de största biologiska värdena (i normalfallet) finns 30 meter från strandlinje. Möjligheten att söka dispens närmre än 30 meter bör dock inte inskränkas.

Utredningens förslag i MB 7 kap. 17 a §. är:

Med landsbygdsområde avses ett strandskyddat område

1. där tillgången på obebyggd mark är god,

2. där efterfrågan på mark för bebyggelse inte är stor, och

3. som inte är av särskild betydelse för något av strandskyddets syften.

En kommun får

1. ansöka om att strandskyddet ska upphävas inom ett landsbygdsområde enligt 18 § tredje stycket, eller

2. redovisa ett landsbygdsområde i kommunens översiktsplan.

Kommentar:

Arjeplogs kommun anser att ”Landsbygdsområde” med fördel kan döpas om till ”Strandnära landsbygdsområde” för att verkligen visa på att det berör områden nära stranden.

Arjeplogs kommun anser att kriterierna för ett landsbygdsområde talar till en befolkningsmässigt liten kommun med stora ytors fördel. Kriterierna är dock ganska öppna för tolkning vilket gör det svårt att bedöma när gränsen är nådd för när ett område inte längre kan anses ha god tillgång och liten efterfrågan på mark vilket kan leda till långdragna rättsprocesser med oförutsägbart utfall, vilket varken gynnar kommunen eller dess medborgare.

Arjeplogs kommun bedömer att det andra stycket är positivt för kommuner med landsbygdsområden, men kommer troligen ta mycket tid och resurser i anspråk eftersom första alternativet som gäller upphävande ska föregås av utredningar varefter länsstyrelsen ska få 12 månader på sig att besluta om strandskyddet ska upphävas eller inte. Det andra alternativt att kommunen kan redovisa landsbygdsområden i översiktsplanen är inte heller något vettigt alternativ för en liten kommun med begränsade resurser eftersom det är svårt att utreda alla möjliga strandnära landsbygdsalternativ inför varje revidering av en översiktsplan. För att underlätta för landsbygdskommuner kan en tredje punkt läggas till som lyder:

3. bevilja enskilda dispenser inom landsbygdsområde

Utredningens förslag MB 7 kap. 18 d §. är:

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett landsbygdsområde ~~som redovisats i översiktsplan~~ får man, utöver det som anges i 18 c §, också beakta om området

1.behövs för enstaka en- eller tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnad samt åtgärder som hör till bostadsbyggnaden,

2.behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse av att uppföra eller utveckla sammanhållen bebyggelse, eller

3.behövs för byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som är nödvändiga för en verksamhet, om verksamheten har fördel av ett strandnära läge.

Kommentar:

Arjeplogs kommun anser att delen med att ett landsbygdsområde måste redovisats i översiktsplanen ska tas bort då det skulle underlätta väldigt mycket för små kommuner att kunna bevilja dispenser i områden som inte nödvändigtvis är utpekade i översiktsplanen eftersom det kan uppkomma områden där dispens är lämpligt men inget av de ”ordinära” särskilda skälen i 18 c §. kan hävdas.

Utredningens förslag MB 7 kap. 18 f §. är:

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får, om området har betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, besluta att upphäva tidigare förordnanden enligt 7 kap. 15 § denna balk i dess lydelse från den 1 juli 1999 till den 30 juni 2009 och att införa strandskydd.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att strandskydd ska gälla vid en insjö som är en hektar och mindre samt ett vattendrag som är två meter och smalare, om området har särskild betydelse för något av strandskyddets syften.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet helt eller delvis upphäva ett beslut enligt 18 § tredje stycket, om ett område inte längre upp- fyller kriterierna i 17 a § första stycket 1–3.

Beslut enligt andra och tredje styckena ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Kommentar:

Arjeplogs kommun anser inte att beslut enligt paragrafen ovan ska gälla omedelbart då det kan ställa till det för pågående markomvandling och enskilda personer. Kommunen anser även att beslut i dessa ärenden ska föregås av samråd med kommunen där kommunens åsikter ska väga tungt.

Utöver de förslag på ändringar som framförts anser Arjeplog kommun även att strandskyddet inte gäller kompletteringsåtgärder till befintliga en- och tvåbostadshus om åtgärden placeras längre ifrån strandlinje än befintliga

byggnader i en hävdad hemfridszon eller i en tidigare beslutad tomtplats.

Avslutningsvis vill Arjeplogs kommun även påpeka att detta är ett litet steg i rätt riktning om att stärka det kommunala självstyret men att ytterligare arbete med att omforma strandskyddet skulle behövas.

För som strandskyddet ser ut i dagsläget ska kommunen inte ta beslut om strandskyddsdispenser inom till exempel naturreservat, Natura-2000 områden eller nationalparker m.fl. vilka 2018 utgjorde cirka 23 % eller 343 000 hektar av Arjeplogs yta, vilket är mer än Blekinge eller Gotlands län och även större yta än vad Sveriges 256 minsta kommuner enskilt hade att förfoga över.

Då större delen av Arjeplogs yta är obebyggd innebär det med andra ord att i de flesta fallen skulle det behövas pekats ut LIS-områden enligt nuvarande lagstiftning för att få till strandnära bebyggelse och som utredningen visar har LIS-skälen varit en väldigt liten del av det totala antalet dispenser medan det vanligaste skälet har varit att området varit ianspråktaget. Mindre exploaterade kommuner har med andra ord behövt lägga tid och resurser på att få till områden som kan möjliggöra strandnära bebyggelse medan välexploaterade kommuner haft lättare att få till dispenser eftersom de redan haft ianspråktagen mark.

Svar lämnas på delegation till kommunstyrelsens ordförande enligt beslut i kommunstyrelsen 2021-04-12 (Ks § 45)

Isak Utsi

Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Regeringskansliet m.remissvar@regeringskansliet.se och kopia till m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se